

وزارت معارف
ریاست عمومی پلان و ارزیابی
ریاست پالیسی و پلان استراتیژیک
آمریت پلان استراتیژیک و عملیاتی

عقرب 1395

طرز العمل تطبيق صنوف الحاقیه مكاتب رسمی (Community Based Outreach Classes)

مقدمه :

علیرغم افزایش شمولیت شاگردان از کمتر از 1 میلیون شاگرد در سال 1381 به بیش از 9 میلیون شاگرد در سال 1394 و همچنین افزایش مکاتب از 3400 در سال 1381 به 16400 مکتب رسمی در سال 1394 در سراسر کشور، هنوز هم اطفال بخصوص دختران در بعضی مناطق با مشکلات جدی دسترسی به خدمات تعلیم و تربیه به دلایل مختلف از جمله وجود فواصل طولانی الی مکاتب، موانع فرهنگی- اجتماعی و یا فقر روبرو اند. براین اساس، یکی از راه حل های مؤثر جهت شامل سازی این اطفال در مکاتب و فراهم آوری زمینه دسترسی به خدمات تعلیمی برای آنها، ایجاد صنوف الحاقیه در محلاتی است که دسترسی به مکاتب رسمی برای اطفال بخصوص برای دختران به دلایل مختلف امکان پذیر نیست.

هدف :

هدف عمومی وزارت معارف در بخش افزایش دسترسی متوازن به خدمات تعلیمی عبارت است از " افزایش دسترسی متوازن و همگانی به فرصت های تعلیمی مرتبط، مصئون و باکیفیت برای همه اطفال، جوانان و بزرگسالان بخصوص زنان و دختران در کشور."

براین اساس و به منظور دست یابی به هدف فوق، یکی از استراتیژی های وزارت معارف نیز ایجاد و تطبیق صنوف الحاقیه می باشد که هدف اساسی آن فراهم آوری دسترسی به خدمات تعلیمی برای اطفال بازمانده از مکتب (بخصوص دختران) در مناطق و محلاتی است که دسترسی به مکاتب رسمی برای آنها به دلایل مختلف وجود نداشته و یا مشکل است.

صنوف الحاقیه مکاتب رسمی یا (Community-Based Outreach Classes)، صنوفی اند که با هدف تأمین دسترسی خدمات تعلیمی برای اطفال بازمانده از مکتب، بطور مشترک توسط وزارت معارف و مؤسسات داخلی و یا خارجی تحت شرایط معین در ساحات دور دست و مناطقی ایجاد می گردند که دسترسی به مکاتب رسمی به دلایل مختلف از جمله (1) نبود مکتب رسمی و (2) وجود فاصله زیاد از مکاتب رسمی موجود (اضافه تر از 3 کیلو

متر)، مشکل بوده و یا امکان پذیر نمی باشد. این صنوف تحت نظارت نزدیک ترین مکتب رسمی موجود در محل خواهند بود و بعد از ختم دوره تطبیق به مکتب رسمی مذکور و مطابق به نورم های تعیین شده، الحاق می گردد.

مراحل ایجاد صنوف الحاقیه:

1. ترتیب درخواست منظوری و موافقه وزارت معارف در رابطه به تطبیق صنوف الحاقیه
2. انجام سروی اطفال خارج از مکتب در محل مورد نظر و تهیه گزارش و لیست اطفال خارج از مکتب به تفکیک جنسیت، محلات و نیازمندی ها و سایر مشخصات و معلومات لازم که در فورمه رسمی وزارت معارف مندرج می باشد.
3. تفاهم با مردم محل در رابطه به تعیین محل فیزیکی رایگان برای تدویر صنوف الحاقیه و تأمین امنیت و حفظ و مراقبت از تجهیزات آن
4. ثبت و راجستر صنوف الحاقیه در یکی از مکاتب رسمی مرکزی در محل
5. انتخاب نام رسمی مکتب ابتدایی مطابق به نورم وزارت معارف.

شرایط و معیارهای لازم برای ایجاد صنوف الحاقیه:

صنوف الحاقیه مکاتب رسمی وزارت معارف تحت شرایط و معیارهای ذیل ایجاد می گردد:

1. سند رسمی درخواست و موافقه مردم محل در رابطه به ایجاد صنوف الحاقیه در قریه/ساحه مورد نظر
2. سند تأییدیه رسمی وزارت معارف مبنی بر وجود فاصله بیش از 3 کیلو متر از قریه الی نزدیک ترین مکتب رسمی موجود در محل و سایر ملحوظات جغرافیایی و موارد استثنایی که مطابق نورم و موافقه رسمی وزارت معارف بوده باشد.
3. موجودیت حداقل 25 تا 30 طفل سن مکتب در هر صنف الحاقیه
4. در صورت داشتن بیش از 4 صنف درسی، رسماً درخواست ایجاد مکتب ابتدایی را مطابق به نورم تأسیس مکاتب ترتیب و ارایه نماید.
5. سند تضمین و موافقه رسمی مردم محل در رابطه به تأمین امنیت صنوف الحاقیه، حفظ و مراقبت از تجهیزات آن و حمایت از روند آموزش و تدریس اطفال (بخصوص دختران)

شرایط و معیارهای لازم برای تأمین فضای درسی و آموزشی:

تأمین محل فیزیکی مصئون و مناسب آموزشی برای تدویر صنوف الحاقیه مسئولیت مردم محل بوده و می تواند در مساجد، مکان های عمومی و یا یک اتاق در یک خانه ایجاد گردد. همچنین حفظ و مراقبت و تأمین امنیت صنوف الحاقیه نیز برعهده مردم محل بوده و باید مطابق به حداقل معیارهای ذیل باشند:

- یک اتاق دارای شرایط فیزیکی خوب، نور و فضای کافی و مناسب که گنجایش 25 الی 30 نفر شاگرد را دارا باشد.
- برای همه اطفال (ذکور و اناث) و بخصوص برای اطفال دارای معلولیت به آسانی قابل دسترس باشد.
- دارای تشناب و آب آشامیدنی باشد.
- جدول تقسیم اوقات درسی و تقویم تعلیمی صنوف الحاقیه مطابق به نورم وزارت معارف باشد.

شرایط و معیارهای نظارت و ارزیابی از صنوف الحاقیه:

به منظور تسهیل پروسه عرضه خدمات تعلیمی، ثبت و راجستر شاگردان و معلمان، توزیع کتاب و نظارت از پروسه تدریس، لازم است که همه صنوف الحاقیه از طریق شمولیت در **کلیسرها** تحت نظارت نزدیک ترین مکتب رسمی مرکزی موجود در محل و یا نزدیک ترین مکتب ابتدایی و یا دیگر صنوف الحاقیه موجود که از طرف وزارت معارف رسمیت داشته باشند، قرار گیرند.

به منظور حصول اطمینان از کیفیت خدمات تعلیمی، هر صنف الحاقیه ملزم به رعایت تقویم تعلیمی سالانه مطابق به نورم وزارت معارف می باشد.

مکاتب ابتدایی، روزانه 3 ساعت و در 6 روز هفته و به مدت 9 ماه خدمات تدریسی ارائه می نمایند. براین اساس، ساعات درسی صنوف الحاقیه نیز باید در مطابقت با نورم و ساعات تدریسی تعیین شده وزارت معارف تنظیم گردند.

از صنوف الحاقیه توسط جوانب ذیدخل ذیل در محل، نظارت و ارزیابی صورت خواهد گرفت:

- نظارت توسط شورای مدیریت مکتب که برای صنوف الحاقیه تعیین شده است
- نظارت توسط مدیر مکتب مرکزی که صنوف الحاقیه مربوط به آن مکتب می باشد.
- نظارت توسط اعضای نظارت ولسوالی مربوطه
- نظارت توسط اداره تمویل کننده و یا همکار در تطبیق صنوف الحاقیه

شرایط تطبیق صنوف الحاقیه

صنوف الحاقیه با مجوز وزارت معارف و تحت تفاهمنامه رسمی با وزارت معارف ترجیحاً توسط مؤسسه تطبیق کننده داخلی تطبیق خواهد شد و در صورتی که مؤسسه تطبیق کننده داخلی ظرفیت لازم را دارا نباشد، می تواند توسط مؤسسه تطبیق کننده خارجی در همکاری با مؤسسات داخلی نیز تطبیق گردد، تا از طریق آن ظرفیت تطبیقی مؤسسات داخلی نیز ارتقاء یابد.

شرایط و معیارهای تصدیق دهی و انتقال صنوف الحاقیه به مکتب رسمی مرکزی:

- اطفال سن مکتب (سنین 7-9 ساله ، ذکور و اناث) واجد شرایط شمولیت در صنوف الحاقیه می باشند.
- استفاده از فورم شمولیت شاگردان صنوف الحاقیه جهت ثبت و راجستر شاگردان
- ثبت و راجستر شاگردان صنوف الحاقیه در مکاتب رسمی که موقعیت مرکزی داشته و تحت کلاستر مکتب مذکور می باشند.
- ارزیابی و تصدیق دهی شاگردان صنوف الحاقیه با ارزیابی و تصدیق دهی در مکاتب رسمی مشابه بوده و باید در مطابقت با آن صورت گیرد.
- انتقال شاگردان صنوف الحاقیه به مکاتب رسمی با استفاده از فورمه انتقال که توسط وزارت معارف تهیه شده است، صورت خواهد گرفت.
- مؤسسات تطبیق کننده و همکار جهت ثبت و جمع آوری ارقام و معلومات مورد نیاز و تأیید آن توسط ریاست سیستم معلوماتی معارف باید از فورمه های رسمی ریاست متذکره استفاده نمایند.

شرایط و معیارهای استخدام، آموزش و پرداخت معاش معلمان صنوف الحاقیه:

1- استخدام معلمان صنوف الحاقیه:

- استخدام معلمان صنوف الحاقیه تحت شرایط و معیارهای ذیل صورت خواهد گرفت:
- فارغان صنف 14 دارالمعلمین ها، پوهنتون ها و یا سایر مؤسسات تحصیلات عالی
 - در صورت نبود افراد واجد شرایط فوق، فارغان مکاتب متوسطه و یا معادل صنف 12 و حتی پایین تر نیز تحت شرایط خاص و با توجه به مهارت ها و موافقه شورای مکتب، می توانند به حیث معلم استخدام گردند. البته برای این دسته از معلمان آموزش های خاص در محل سکونت و یا آموزش های از راه دور، نیز فراهم خواهد گردید تا بتوانند سطح تعلیمی شان را بالا برده و مهارت هایشان را ارتقاء بخشند.
 - یکی از دلایل عمده عدم شمولیت دختران نبود معلمان اناث در مکاتب می باشد، بنابراین به کاندیدان اناث جهت استخدام به حیث معلم در صنوف الحاقیه حتی در صورت داشتن سطح تعلیم پایین تر از صنف 12، ارجحیت بیشتر داده خواهد شد و به این دسته از معلمان آموزش های خاص نیز از طرف وزارت معارف و مؤسسات همکار فراهم خواهد گردید. قابل ذکر است که به این معلمان اجازه داده می شود که فقط در صنوف پایین تر از سطح تعلیمی خویش تدریس نمایند.

- همچنین، اولویت به استخدام کاندیدانی داده خواهد شد که در نخست مورد موافقه مردم محل قرارگرفته، در امور مربوط به جامعه فعال بوده و به کار و تدریس در صنوف الحاقیه علاقمند باشند.

- همه کاندیدان معلمی در صنوف الحاقیه باید در یک امتحان ارزیابی که توسط مؤسسات تطبیق کننده و یا همکار وزارت معارف تطبیق می گردد، اشتراک نمایند. از طریق این امتحان ارزیابی، سطح دانش کاندیدان معلمی، سطح مهارت ها و نگرش های آنها مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

2- شرایط و معیارهای آموزش معلمان

- از معلمان صنوف الحاقیه در رابطه به دانش مضمونی، مهارت های تدریس، ظرفیت های مدیریتی و میزان تعهد و علاقه آنها به شغل مورد نظر در شروع پروژه استخدام و بطور سالانه، ارزیابی بعمل خواهد آمد.

- بلافاصله بعد از اینکه معلمان صنوف الحاقیه رسماً استخدام گردیدند، رهنمایی شغلی و آموزش های لازم برای آنها فراهم خواهد گردید و علاوه برآن، به کورس های آموزشی داخل خدمت نیز که سالانه توسط مؤسسه تطبیق کننده و یا وزارت معارف فراهم می گردد، معرفی خواهند شد. همچنین، تمامی مواد آموزشی فراهم شده توسط مؤسسه تطبیق کننده، قبل از تطبیق در کورس های آموزشی، مورد ارزیابی و تأیید وزارت معارف قرارخواهند گرفت.

3- ثبت و راجستر معلمان

- همه معلمان صنوف الحاقیه به حیث معلمان صنوف الحاقیه در وزارت معارف ثبت و راجستر خواهند شد. این معلمان همچنین در مکاتب رسمی مرکزی نیز ثبت و راجستر خواهند شد تا اطمینان حاصل گردد که معلومات مربوط به این معلمان در سیستم معلوماتی اداره معارف نیز درج و نگهداری می شود. به همه معلمان صنوف الحاقیه رهنمایی های لازم در رابطه به شغل شان ارائه خواهد شد تا براساس آن از لایحه وظایف، مسئولیت ها و طرز سلوک خویش به عنوان بخشی از حداقل استندردهای آموزش محلی، آگاهی حاصل نموده و با امضای آن به تطبیق لایحه وظایف و ایفای مسئولیت هایشان تعهد رسمی بسپارند.

4- پرداخت معاش و حق الزحمه

- معاشات معلمان صنوف الحاقیه مطابق به معیارها و نورم های وزارت معارف و مطابق به معاش معلمانی خواهد بود که حداقل معیارهای تعیین شده برای معلمان صنوف الحاقیه را تکمیل کرده باشند.

- برای آنعده معلمانی که سطح تعلیمی پایین تر از صنف 12 داشته باشند (و تحت شرایط استثنایی خاص استخدام شده باشند) به منظور ارتقای سطح تعلیمی آنها، افزایش تدریجی معاش برای آنها در نظرگرفته شده است. در صورتی که این معلمان 60% تعلیمات شان را تکمیل نمایند، مستحق دریافت نصف معاش خواهند بود و در صورت تکمیل صنف 12، معاش آنها از طرف مؤسسه تطبیق کننده صنوف الحاقیه و یا وزارت معارف تأدیه خواهد شد. در

صورت شمولیت بست مذکور در تشکیل و موجودیت تخصیص برای آن در بودجه وزارت معارف، وزارت معارف مکلف است برای معلم صنف الحاقیه که فارغ صنف 12 بوده و صنف مذکور نیز تحت کلاستر یک مکتب مرکزی باشد، وی را به حیث معلم رسمی پذیرفته و مطابق به معیارهای مربوطه برای معلم مذکور معاش تعیین و تأدیه نماید.

- نظارت از حاضری معلمان مسئولیت شورای مکتب خواهد بود و وزارت معارف و مؤسسه تطبیق کننده نیز از حاضری معلمان بطور هفته وار و ماهوار نظارت و کنترول بعمل خواهند آورد. در صورتی که وزارت معارف مسئولیت پرداخت معاش معلمان صنوف الحاقیه را رسماً بپذیرد، گزارش حاضری معلمان مذکور باید به مکتب مرکزی که مسئولیت نظارت از همان صنوف الحاقیه را برعهده دارد، ارسال گردد تا براساس آن معاشات معلمان مذکور تأدیه شود. اما در صورتی که مؤسسه تطبیق کننده مسئولیت پرداخت معاش معلمان صنوف مذکور را برعهده داشته باشند، پرداخت معاشات معلمان مذکور می تواند مطابق به پروسه و معیارهای مؤسسه مربوطه صورت گیرد.

شرایط و معیارهای تصدیق معلمان صنوف الحاقیه

- معلمان صنوف الحاقیه می توانند در امتحان ملی قابلیت های معلمان که توسط وزارت معارف راه اندازی می گردد، اشتراک نمایند. آنعده معلمان صنوف الحاقیه که امتحان مذکور را با موفقیت سپری نموده باشند، مستحق دریافت تصدیق نامه رسمی معلمی از وزارت معارف خواهند بود.

تهیه کتب و مواد درسی

- یکی از معیارها و شرایط لازم برای صنوف الحاقیه، استفاده از نصاب رسمی ملی و تدریس کتب درسی وزارت معارف در صنوف الحاقیه می باشد. علاوه براین، برخی مواد آموزشی که رسماً مورد تأیید وزارت معارف قرارگرفته باشند، نیز می تواند به عنوان مکمل و به منظور بهبود کیفیت تعلیم در صنوف الحاقیه مورد استفاده قرارگیرند.

- در صورت موافقه وزارت معارف، چاپ کتب درسی مورد نیاز مؤسسات تطبیق کننده و مؤسسات همکار در زمان پروسه عمومی تهیه و چاپ کتاب، تسهیل شده و هماهنگی های لازم صورت خواهد گرفت.

- تهیه تجهیزات و سایر لوازم مورد نیاز شاگردان صنوف الحاقیه براساس معیارهای وزارت معارف صورت خواهد گرفت.

شرایط و معیارهای تخمین بودجه و مصارف صنوف الحاقیه

- محاسبه و تخمین هزینه فی شاگرد در صنوف الحاقیه شامل موارد آتی خواهد بود: 1. مصارف معاش معلم، 2. مصارف کیت شاگرد، 3. مصارف کیت معلم، 4. مصارف کیت صنف، 5. مصارف مربوط به تحرک

- اجتماعی، 6. مصارف مربوط به تأسیس و آموزش شورا، 7. مصارف مربوط به آموزش معلم
- محاسبه و تخمین بودجه مصارف عملیاتی شامل موارد آتی می باشد: 1. مصارف معاش کارمندان مؤسسه، 2. مصارف نظارت، 3. مصارف ترانسپورت و 4. مصارف اداری)
- محاسبه و تخمین بودجه مصارف اضافی/ اداری از 5% الی 10% از مجموع کل قیمت پروژه در نظر گرفته شده می تواند.